

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ
ΣΥΝΑΥΛΙΑ Κ.Ο.Θ.

ΝΥΧΤΑ ΜΑΓΙΚΙΑ

01 & 02 ΙΑΝ
2025

100
ΧΡΟΝΙΑ
ΜΙΚΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

ΩΡΑ 19:00

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΑΙΘΟΥΣΑ ΦΙΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ (Μ1)

Διευθυντής Κ.Ο.Θ.
Σίμος Παπάνας
Αν. Διοικητική Διευθύντρια
Χρυσή Γκαρίπη

**ΕΙΔΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ (Ε.Τ.Ο.Σ.) ΤΗΣ Κ.Ο.Θ.**

Πρόεδρος
Στάθης Γεωργιάδης
Αντιπρόεδρος
Αντώνιος Κωνσταντινίδης

Μέλη
Παναγιώτης Διαμαντής
Σωτηρία Γκιουλέκα
Μαριλένα Λιακοπούλου

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

Διακεκριμένη: 20€
Πλατεία: 15€
Θεωρεία/Εξώστης: 10€
Μειωμένο: 5€

ΕΚΔΟΤΗΡΙΟ Κ.Ο.Θ.

Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών
Εθνικής Αμύνης 2 – Θεσσαλονίκη
Τ 2310236990

Ηλεκτρονική Προώθηση Εισιτηρίων

www.tssso.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Μαρία Νιμπί (Γραμματεία), **Μανώλης Αδάμος** (λογιστήριο), **Έλενα Παράσχου** (Ταμείο), **Πέτρος Γιάντσης** (φροντιστής), **Νίκος Κυριακού** (Υπεύθυνος Marketing & Επικοινωνίας), **Φίλιππος Χατζησίμου** (Υπεύθυνος Υλοποίησης Καλλιτεχνικού Προγραμματισμού), **Γιώργος Νιμπίς** (Φροντιστής), **Μίνα Παπακωνσταντίνου** (Συνεργάτιδα Διεύθυνσης), **Θεοδώρα Καραμανίδου** (Μουσική βιβλιοθήκη-αρχείο), **Έφη Τερζή** (Λογιστήριο), **Όλγα Αϊλαρούδη** (Γραμματεία), **Νικηφόρος Κάκογλου** (Κλητήρας), **Κατερίνα Νούλιου** (Λογιστήριο), **Γιάννης Γούτμαν**, **Μαρία Αρουσάνοβα** (Διοικητικοί υπάλληλοι με απόσπαση)

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Γεωργία Καραντώνη (Εκπαιδευτικά προγράμματα & κοινωνικές δράσεις),
Αγγελική Κουρουκλίδου (Συνεργάτιδα υλοποίησης καλλιτεχνικού προγραμματισμού)

Επιμέλεια εντύπου/κείμενα
Νίκος Κυριακού

Γραφιστική επιμέλεια
pad advertising

Εκτύπωση
SKG press

Η ΚΟΘ διατηρεί το δικαίωμα να τροποποιήσει το πρόγραμμα. Η είσοδος μετά την έναρξη της συναυλίας επιτρέπεται μόνο στο διάλειμμα. Η είσοδος στη συναυλία επιτρέπεται σε παιδιά 6 ετών και άνω. Απαγορεύεται αυστηρά η βιντεοσκόπηση, η φωτογράφιση και η μαγνητοφώνηση κατά τη διάρκεια της συναυλίας.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

**100 ΧΡΟΝΙΑ
ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ**

ΝΥΧΤΑ ΜΑΓΙΚΙΑ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ Κ.Ο.Θ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΕΡΓΑ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ (1925-2021)

7 τραγούδια από την 'ΟΔΥΣΣΕΙΑ'

ΝΑΥΑΓΟΣ
ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ
ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΨΩ
Ο ΕΡΩΤΑΣ ΘΕΟΣ
Η ΩΡΑΙΑ ΕΛΕΝΗ
ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΣΕΙΡΗΝΩΝ
ΘΑΛΑΣΣΑ ΜΑΓΙΣΣΑ

ενορχ. Αντώνης Σουσάμογλου
ενορχ. Αντώνης Σουσάμογλου
ενορχ. Αντώνης Σουσάμογλου
ενορχ. Λάζαρος Τσαβδαρίδης
ενορχ. Αντώνης Σουσάμογλου
ενορχ. Λάζαρος Τσαβδαρίδης
ενορχ. Λάζαρος Τσαβδαρίδης

Σε όλους τους τίτλους της Οδύσσειας η ποίηση είναι του Κώστα Καρτελιά

**ΤΕΤΑΡΤΗ, 1
& ΠΕΜΠΤΗ, 2
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
2025**

**ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΜΑΡΙΑ ΦΑΡΑΝΤΟΥΡΗ**

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
ΜΥΡΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ**

'ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΟΚΡΙΑ' σουίτα μπαλέτου για ορχήστρα

- ΕΙΣΑΓΩΓΗ
- ΑΝΔΡΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΜΕΓΑΛΟΣ ΧΟΡΟΣ
- ΕΡΩΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ
- ΝΤΙΒΕΡΤΙΜΕΝΤΟ
- ΤΡΕΙΣ ΧΟΡΟΙ ΤΟΥ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΟΥ («Γαϊτανάκι», «Αλογάκι» και «Γκαμήλα»)
- ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΠΕΛΑΣ
- ΦΙΝΑΛΕ

Επιλογές από δημοφιλή τραγούδια του Μίκη Θεοδωράκη

μεταγραφή για συμφωνική ορχήστρα:

Αντώνης Σουσάμογλου,
Λάζαρος Τσαβδαρίδης

ΝΥΧΤΑ ΜΑΓΙΚΙΑ

στίχοι: Γιάννης Θεοδωράκης
ενορχ. Αντώνης Σουσάμογλου

ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΒΟΡΙΑ

στίχοι: Οδυσσεύς Ελύτης
ενορχ. Λάζαρος Τσαβδαρίδης

ΑΝ ΘΥΜΗΘΕΙΣ Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΜΟΥ

στίχοι: Νίκος Γκάτσος
ενορχ. Αντώνης Σουσάμογλου

ΞΗΜΕΡΩΝΕΙ

στίχοι: Κώστας Τριπολίτης
ενορχ. Αντώνης Σουσάμογλου

ΔΡΟΜΟΙ ΠΑΛΙΟΙ

στίχοι: Μανώλης Αναγνωστάκης
ενορχ. Λάζαρος Τσαβδαρίδης

Ο ΥΠΝΟΣ ΣΕ ΤΥΛΙΞΕ / ΛΙΓΟ ΑΚΟΜΑ

στίχοι: Γιώργος Σεφέρης
ενορχ. Λάζαρος Τσαβδαρίδης

**Ο ΤΑΜΕΝΟΣ /
ΤΗ ΡΩΜΙΟΣΥΝΗ ΜΗΝ ΤΗΝ ΚΛΑΙΣ**

στίχοι: Γιάννης Ρίτσος
ενορχ. Λάζαρος Τσαβδαρίδης

ΓΙΑ ΤΗΝ “ΟΔΥΣΣΕΙΑ”

Η “Οδύσσεια” κυκλοφόρησε το 2007 όταν ο συνθέτης ήταν 81 ετών και έμελλε είναι η τελευταία του μείζονα καλλιτεχνική χειρονομία.

Ο Μίκης Θεοδωράκης έχει συνδέσει το όνομά του με έργα επικού χαρακτήρα περισσότερο από οποιονδήποτε Έλληνα συνθέτη. Είναι εξαιρετικά συμβολικό ωστόσο το γεγονός πως η “Οδύσσειά” του δεν είναι επικών διαστάσεων, αλλά ανθρωπίνων.

Η ποίηση του Κώστα Καρτελιά αποτυπώνει μια Οδύσσεια που επικεντρώνεται στην προσωπική διαδρομή και όχι στη συλλογική, ενώ η ερμηνεία της Μαρίας Φαραντούρη είναι ίσως πιο λυρική από ποτέ. Παρουσιάστηκε δυσκογραφικά με μικρό σύνολο στην πολύ καλή ενορχήστρωση της Ιρίνας Βαλεντίνοβα.

Είναι μεγάλη τιμή που μετά από προτροπή της Μαρίας Φαραντούρη και ανάθεση της Κ.Ο.Θ., είχα την ευκαιρία να εργαστώ μαζί με τον Λάζαρο Τσαβδαρίδη πάνω στην συμφωνική εκδοχή της ‘Οδύσσειας’, που παρουσιάζεται απόψε σε παγκόσμια πρεμιέρα. Προσπαθήσαμε να δώσουμε στη μουσική την μεγαλοπρέπεια και την ηχητική παλέτα του συμφωνικού ήχου, διατηρώντας τον λυρικό και βαθιά προσωπικό πυρήνα των τραγουδιών.

Φυσικά, κάθε τραγούδι είναι ένας ξεχωριστός κόσμος - και έτσι τα αντιμετωπίσαμε, καθώς ο Θεοδωράκης κινείται ελεύθερα ανάμεσα σε ποικίλα στυλιστικά ιδιώματα - από την μουσική παράδοση της Κρήτης, το δημοτικό τραγούδι, το “Χατζιδακικό” ζειμπέκικο, την τζαζ, το Γερμανικό Lied και το γαλλικό Chanson. Ο προσεκτικός ακροατής ωστόσο, θα διαπιστώσει πως επιλέξαμε όλα τα

κομμάτια να συνδέονται με ένα ενορχηστρωτικό νήμα που συμβολίζει τον κυματισμό της θάλασσας, το οποίο σε κάθε τραγούδι εκφράζεται με διαφορετικό τρόπο.

Δεν θα μπορούσα να αντισταθώ στην σκέψη πως, στην ωριμότητα της ζωής του Μίκη Θεοδωράκη, μετά από δεκαετίες χειμαρρώδους συνθετικής παραγωγής και πολιτικής δράσης, την εποχή που όπως ο ίδιος έγραφε “σβήνουν από το μυαλό μου οι λεπτομέρειες και μένουν τα Μεγάλα Μεγέθη” οι στίχοι από το αριστουργηματικό “Τραγούδι των συντρόφων” ακουμπούν στον πυρήνα του ανθρώπου που έρχεται σε επαφή με τον απολογισμό της ζωής του.

Είναι στη μοίρα μας να μη χωράμε πουθενά να μην υπάρχει μια στεριά ν’ αράξουμε. [...]

Ο κόσμος πάντα βρίσκεται καινούργιο βασιλιά κι εμείς μονάχοι ποιητές θα μείνουμε.

Είναι μάλλον οξύμωρο ο πλέον πολυπαιγμένος Έλληνας συνθέτης να παρουσιάζεται ως “άγνωστος”, αλλά νιώθω συγκίνηση μπροστά στην ιστορική βαρύτητα του να παρουσιάζουμε, στην ανατολή του 2025, σε καινούρια μορφή, αυτά τα άγνωστα στο πλατύ κοινό, μικρά αριστουργήματα.

Αντώνης Σουσάμογλου, Δεκέμβριος 2024

ΝΑΥΑΓΟΣ

(στίχοι: Κώστας Καρτελιάς)

Αχ, θάλασσά μου όταν ξυπνάς
στου φεγγαριού τη χάση
να με κουνάς ανάλαφρα
ίσκιος να μη πιάσει
γιατί είν’ ο ύπνος μου βαρύς
απ’ όσα έχω περάσει.

Μέρες τα κύματα μετρώ
νύχτες τα ημερεύω.
Φυσά βοριάς φυσά νοτιάς
κι εγώ τα ταξιδεύω
να βρω λιμάνι να σταθώ
νησάκι να κατέβω.

Αχ, θάλασσά μου που μιλάς
των κοχυλιών τη γλώσσα
πάρα από με τα βάσανα
και κάν’ τα μοιρολόγια
γιατί τον πόνο της καρδιάς
δεν τονε λένε λόγια.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ

(στίχοι: Κώστας Καρτελιάς)

Μονάχοι,
θα ταξιδέψουμε στον κίνδυνο
Η Θάλασσα η ανοιχτή μας περιμένει
Είναι στη μοίρα μας
να μη χωράμε πουθενά
να μην υπάρχει μια στεργια
ν’ αράξουμε.

Για πάντα
αυτή η καρδιά μας η ασίγαστη
μας έβαλε τα χέρια στο τιμόνι
Με την ψυχή μας
να ανεμίζει στα πανιά
για έναν έρωτα εμείς
θα φύγουμε.

Ιθάκη
Για μας το πέλαγο το ξέσκεπο
γεμίσαν με μνηστήρες τα λιμάνια
Ο κόσμος πάντα
βρίσκει καινούργιο βασιλιά
κι εμείς μονάχοι ποιητές
θα μείνουμε

ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΨΟ

(στίχοι: Κώστας Καρτελιάς)

Σαν ένας παίκτης που μοιράζει τα χαρτιά
σ’ ένα καρτέ χωρίς καθόλου να ‘χει ρέντα
εσύ με ρέστα ένα πάσο μου ζητάς
κι εγώ ποντάρω τη ζωή μου για μια κέντα.
Μη με κρατάς στη αγκαλιά σου με τα μάγια
άσε με ελεύθερο να φύγω κι ας χαθώ.
Εμένα η μοίρα μου όταν έριχνε τα ζάρια
είχε μαλώσει το πρωί με το θεό.

Μη μου ζητάς λοιπόν να μείνω να σωθώ
μην προσπαθείς με κόλπα εδώ να με κρατήσεις
εγώ στους δρόμους έχω μάθει να γυρνάω
κι εσύ γυρεύεις ένα ώμο να ακουμπήσεις.
Σαν το θηρίο που είναι μέσα στο κλουβί
και σε κοιτάζει με δυο μάτια λυπημένα
εσύ νομίζεις πως του σώζεις τη ζωή
κι αυτό το λειώνει το μαράζι κάθε μέρα.

Ο ΕΡΩΤΑΣ ΘΕΟΣ

(στίχοι: Κώστας Καρτελιάς)

Ο έρωτας θεός
μέσα στο φως
καταμεσήμερο στο Αιγαίο
κολυμπά
Κι ένας Ιούλιος τρελός
μας ακουμπά
ψίθυρους μυστικά
μεσ’ τα ακρογιάλια
με δυο φιλιά.
Η μάγισσα ζωή
σε μια στιγμή
παίζει τα χρόνια μας
στο εδώ ή στο εκεί
Κι εμείς γυρεύοντας
να βρούμε την αρχή
βάλαμε ένα τέλος στο ταξίδι
με δυο φιλιά.

Η ΩΡΑΙΑ ΕΛΕΝΗ

(στίχοι: Κώστας Καρτελιάς)

Δε μας χωράει η γειτονιά
πρέπει να ανοίξουμε πανιά
τι ήταν αυτό το ξαφνικό
Ποιος να το περιμένει ...
ήτανε παντρεμένη
η ωραία Ελένη.

Θα το πληρώσουν ακριβά
τελειώσανε τα χωρατά.
Συγγνώμη θα παρακαλάν
Θα δούμε τι σημαίνει ...
Η αναθεματισμένη
η ωραία Ελένη.

Τι κι αν ακούστηκε παντού
πως πήγε με δικό της νου.
Θα λέμε εμείς σαν συγγενείς,
σαν εραστές θιγμένοι.
Δεν ήθελε η καημένη
η ωραία Ελένη.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΣΕΙΡΗΝΩΝ

(στίχοι: Κώστας Καρτελιάς)

Φεύγω κρυφά μια ζαβολιά
μ' έχει πληγώσει.
Σαν τα παιδιά τώρα που ο άνεμος
φυσά ένα τραγούδι που λέει
να τελειώσει
και σε μια θάλασσα με παίρνει μακριά.

Είναι πολλές οι μουσικές να τις αντέξεις
όταν το πέλαγο βαλθεί να τραγουδά.
Χίλιες φωνές για να μη ξέρεις
να διαλέξεις κι ούτε κατάρτι να δεθείς
ούτε σχοινιά.

Θα πάω ψηλά με τα φτερά μου
που θα ανοίξω
σου παραδείσου τα παράξενα νησιά.
Λυσ' τα μαλλιά σου να σε δω να σε γνωρίσω
Λυσ' τα μαλλιά σου να σε δω στα σκοτεινά
Λυσ' τα μαλλιά σου να σε δω να σε γνωρίσω
μέσα στου κόσμου τ' αδιέξοδα στενά
μέσα στου κόσμου την απέραντη ερημιά
λύσ' τα μαλλιά σου να 'ρθω να σου μιλήσω.

ΘΑΛΑΣΣΑ ΜΑΓΙΣΣΑ

(στίχοι: Κώστας Καρτελιάς)

Θάλασσα μάγισσα
πόσο σ' αγάπησα
Μάνα μου εσύ κι εγώ παιδί σου
Του χρόνου η αρχή
αόρατη κλωστή.
Μοίρα που μ' έδεσε μαζί σου

Κι όλο κοντά σου θέλω να `μαι
να μην ξεχνάω να θυμάμαι
πως θα ρθει η στιγμή
να φανεί πανί
κι έτοιμος να φύγω πρέπει να μαι.
Κι όλο κοντά σου θέλω να `μαι
να μην ξεχνάω να θυμάμαι
σ' άπατα νερά
σ' άγνωστα νησιά
που τα χρόνια εκεί αλλιώς μετράνε.

Θάλασσα μάγισσα
πάρε με μακριά
εκεί ως που το μάτι φτάνει
εκεί που ο ουρανός
φιλάει το πέλαγο
κι ο ήλιος κόκκινο το βάφει.

‘ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΟΚΡΙΑ ’

σουίτα μπαλέτου για ορχήστρα

Για την ιστορία τού έργου υπάρχει ξεχωριστό κείμενο του συνθέτη στην επίσημη ιστοσελίδα του (mikistheodorakis.gr):

«Στα 1947 βρισκόμουν εξόριστος στην Ικαρία, και τότε για πρώτη φορά ήρθα σε ουσιαστική επαφή με τη λαϊκή μας μουσική. Το πρώτο τραγούδι που άκουσα ήταν ο “Καπετάν Ανδρέας Ζέππος” (σ.σ. πρόκειται για το συρτό του Γιάννη Παπαϊωάννου “Ψαροπούλα” από το 1946), μια μέρα που μας μετέφεραν με καΐκι από τον Άγιο Κήρυκο ως τον Αρμενιστή.

Αμέσως μετά άρχισα να μαζεύω μεθοδικά λαϊκά τραγούδια. Παράλληλα, από την άποψη των σπουδών μου και της πορείας μου μέσα στη συμφωνική μουσική, είχα τελειώσει τις θεωρητικές σπουδές στο Ωδείο Αθηνών, και από το 1944 ως το 1947 είχα γράψει τα πρώτα μου έργα Μουσικής Δωματίου και τα πρώτα γυμνάσματα, για συμφωνική ορχήστρα. Προσπάθησα, έτσι, να συνδυάσω αυτά τα δύο κύρια μουσικά ρεύματα, δηλαδή από την μια μεριά την τεχνική της συμφωνικής μουσικής, όπως την διδασκόμαστε στα ωδεία και την ακούμε στα έργα των συμφωνιστών –ιδιαίτερα τα έργα των διαφόρων εθνικών “σχολών”– και από την άλλη μεριά την λαϊκή μουσική.

Καρπός απ’ αυτή την πειραματική σύζευξη υπήρξε το έργο για ορχήστρα εγχόρδων “Πρελούντιο – Πενιά – Χορός”, γραμμένο στο 1948 στον Εύδηλο Ικαρίας, και κυρίως τα σχέδια από το “Καρναβάλι”, που τ’ άρχισα από το 1947, την επόμενη κιόλας μέρα που άκουσα το τραγούδι του “Ανδρέα Ζέππου”, που είναι και ένα από τα κύρια θέματα του έργου.

Όταν αργότερα, στα 1952, η Ραλλού Μάνου μού ζήτησε για το ελληνικό χορόδραμα να γράψω ένα δεύτερο μπαλέτο –το πρώτο ήταν το “Ορφέας και Ευρυδίκη”, σε κείμενο του Νότη Περγιάλη– σκέφτηκα να χρησιμοποιήσω το υλικό που είχα μαζέψει πριν τέσσερα χρόνια στην Ικαρία.

Ήταν μια θαυμάσια ευκαιρία να γράψω ένα συμφωνικό έργο μέσα στις αναζητήσεις εκείνης της εποχής, που είχαν σαν κεντρικό άξονα τη δημιουργία ενός ελληνικού συμφωνικού έργου, γιατί το έργο θα παιζότανε από την μεγάλη Συμφωνική Ορχήστρα της Όπερας της Ρώμης. Πράγμα που έγινε στα 1953 (σ.σ. 14 Μαρτίου 1954), όταν δόθηκε το μπαλέτο με χορογραφία της Ραλλούς Μάνου, κοστούμια και σκηνικά του Σπύρου Βασιλείου και διεύθυνση ορχήστρας από τον Ανδρέα Παρίδη.

Στο ίδιο πρόγραμμα υπήρχαν και δυο έργα του Μάνου Χατζιδάκι. Οι “Έξι Λαϊκές Ζωγραφιές” και ο “Καραγκιόζης” (σ.σ. “Το Καταραμένο Φίδι”). Η φόρμα του έργου δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια σειρά από χορούς, γρήγορους ή αργούς, και το μεγαλύτερο βάρος το έριξα στην ενορχήστρωση, ζητώντας εκείνα τα ορχηστρικά χρώματα που να ανταποκρίνονται στο χαρακτήρα του ρυθμικού και μελωδικού υλικού του έργου.

Το “Καρναβάλι” παίχτηκε με τη μορφή της σουίτας-μπαλέτο από την ορχήστρα του Εθνικού Σταθμού και την Κρατική Ορχήστρα με διευθυντή πάντοτε τον Ανδρέα Παρίδη. Σαν μπαλέτο ξαναδόθηκε στα 1958 στο θέατρο Sarah-Bernhardt στο Παρίσι από τα μπαλέτα της Ludmilla Tchérina με διαφορετικό τίτλο (“Le Feu aux Poudres”), με πρώτους χορευτές την Ludmilla Tchérina και τον Milko Šparemblek (σ.σ. τον Stevan Grebel – ο Milko Šparemblek είχε χορογραφήσει το “Les amants de Teruel”, ένα άλλο μπαλέτο, της ίδιας εποχής, σε μουσική Μίκη Θεοδωράκη) και σκηνοθεσία του Jean Renoir».

Μίκης Θεοδωράκης

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

(μεταγραφή για συμφωνική ορχήστρα: Αντώνης Σουσάμογλου, Λάζαρος Τσαβδαρίδης)

ΝΥΧΤΑ ΜΑΓΙΚΙΑ (1965)

(στίχοι: Γιάννης Θεοδωράκης)

Ειν' η αγάπη μου μακριά
δε φτάνει εκεί πουλί
είναι μακριά για να του πει
πως τ' αγαπώ και ζω κι εγώ γι' αυτό.

Νύχτα μαγικιά
χωρίς ελπίδα, χωρίς φεγγάρι
κοίμισε γλυκά
το πληγωμένο το παλληκάρι.

Ειν' η αγάπη μου μακριά
δε φτάνει εκεί φιλι
είναι μακριά να του γλυκάνει
τη βαθιά, βαθιά, βαθιά πληγή...

Νύχτα μαγικιά
χωρίς ελπίδα, χωρίς φεγγάρι
κοίμισε γλυκά
το πληγωμένο το παλληκάρι.

ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΒΟΡΙΑ (1963)

(στίχοι: Οδυσσέας Ελύτης)

Του μικρού βοριά παράγγειλα
Να 'ναι καλό παιδάκι
Μη μου χτυπάει πορτόφυλλα και στο
παραθυράκι
Γιατί στο σπίτι π' αγρυπνώ
Η αγάπη μου πεθαίνει
Και μες στα δάκρυα την κοιτώ
Που μόλις ανασαίνει
Γεια σας περβόλια, γεια σας ρεματιές
Γεια σας φιλιά και γεια σας αγκαλιές
Γεια σας οι κάβοι κι οι ξανθοί γιαλοί
Με πνίγει το παράπονο
Γιατί στον κόσμο αυτόνα
Τα καλοκαίρια τα 'χασα κι έφτασα
στον χειμώνα
Σαν το κάράβι π' άνοιξε
Τ' άρμενα κι αλαργεύει
Θωρώ να χάνονται οι στεριές κι ο
κόσμος λιγοστεύει
Γεια σας περβόλια, γεια σας ρεματιές
Γεια σας φιλιά και γεια σας αγκαλιές
Γεια σας οι κάβοι κι οι ξανθοί γιαλοί
Γεια σας οι όρκοι οι παντοτινοί
Γεια σας περβόλια, γεια σας ρεματιές
Γεια σας φιλιά και γεια σας αγκαλιές
Γεια σας οι κάβοι κι οι ξανθοί γιαλοί
Γεια σας οι όρκοι οι παντοτινοί

ΑΝ ΘΥΜΗΘΕΙΣ Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΜΟΥ (1960)

(στίχοι: Νίκος Γκάτσος)

Στην αγκαλιά μου κι απόψε σαν άστρο
κοιμήσου
δεν απομένει στον κόσμο ελπίδα καμιά
τώρα που η νύχτα κεντά με φιλιά το
κορμί σου
μέτρα τον πόνο κι άσε με μόνο στην
ερημιά

Αν θυμηθείς τ' όνειρό μου
σε περιμένω να 'ρθεις
μ' ένα τραγούδι του δρόμου να ρθεις
όνειρό μου
το καλοκαίρι που λάμπει τ' αστέρι με
φως να ντυθείς

ΞΗΜΕΡΩΝΕΙ (1981)

(στίχοι: Κώστας Τριπολίτης)

Η σκοτεινιά της κάμαρας
θα ρθει μαζί σου
ντύσου ντύσου ντύσου
κι η νύχτα αυτή που κράτησες δική σου
ντύσου ντύσου

Ο κόσμος ξημερώνει
ο κόσμος ξημερώνει

Με τα φιλιά που κάρφωσα
εδώ βαθιά σου
βιάσου βιάσου βιάσου
κι αυτά που απόψε κέρδισες δικά σου
βιάσου βιάσου

Ο κόσμος ξημερώνει
ο κόσμος ξημερώνει

ΔΡΟΜΟΙ ΠΑΛΙΟΙ (1975)

(στίχοι: Μανώλης Αναγνωστάκης)

Δρόμοι παλιοί που αγάπησα και
μίσησα ατέλειωτα
κάτω απ' τους ίσκιους των σπιτιών να
περπατώ
νύχτες των γυρισμών αναπότερεπτες
κι η πόλη νεκρή

Την ασήμαντη παρουσία μου βρίσκω
σε κάθε γωνιά
κάμε να σ' ανταμώσω κάποτε φάσμα
χαμένο του πόθου μου κι εγώ

Ξεχασμένος κι ατίθασος να περπατώ
κρατώντας μια σπίθα τρεμόσβηστη
στις υγρές μου παλάμες

Και προχωρούσα μέσα στη νύχτα
χωρίς να γνωρίζω κανένα
κι ούτε κανένas κι ούτε κανένas με
γνώριζε με γνώριζε

Ο ΥΠΝΟΣ ΣΕ ΤΥΛΙΞΕ (1968)

(στίχοι: Γιώργος Σεφέρης)

Ο ύπνος σε τύλιξε με πράσινα φύλλα
ανάσαινες
Σαν ένα δέντρο με πράσινα φύλλα
ανάσαινες
Μέσα στο ήσυχο φως μέσα στη
διάφανη πηγή κοίταξα τη μορφή σου
Κλεισμένα βλέφαρα και τα ματόκλαδά
σου χαράζαν το νερό

ΛΙΓΟ ΑΚΟΜΑ (1971)

(στίχοι: Γιώργος Σεφέρης)

Λίγο ακόμα θα ιδούμε
Λίγο ακόμα θα ιδούμε
Τις αμυγδαλιές ν' ανθίζουν
τις αμυγδαλιές ν' ανθίζουν
τις αμυγδαλιές ν' ανθίζουν

Λίγο ακόμα θα ιδούμε
Λίγο ακόμα θα ιδούμε
τα μάρμαρα να λάμπουν, να
λάμπουν στον ήλιο
κι η θάλασσα να κυματίζει

Λίγο ακόμα, να σηκωθούμε
Λίγο ψηλότερα, λίγο ψηλότερα,
λίγο ψηλότερα
Λίγο ακόμα, να σηκωθούμε
Λίγο ψηλότερα, λίγο ψηλότερα,
λίγο ψηλότερα

Ο ΤΑΜΕΝΟΣ (1973)

(στίχοι: Γιάννης Ρίτσος)

Εδώ σωπαίνουν τα πουλιά
σωπαίνουν κι οι καμπάνες
σωπαίνει κι ο μικρός Ρωμιός
μαζί με τους νεκρούς του

Και απά στην πέτρα της σιωπής
τα νύχια του ακονίζει
μονάχος κι αβοήθητος
της λευτεριάς ταμένος

ΤΗ ΡΩΜΙΟΣΥΝΗ ΜΗΝ ΤΗΝ ΚΛΑΙΣ (1974)

(στίχοι: Γιάννης Ρίτσος)

Τη ρωμιοσύνη μην την κλαις
εκεί που πάει να σκύψει
με το σουγιά στο κόκκαλο
με το λουρί στο σβέρκο

Νάτη πετιέται απο ξαρχής
κι αντρεύει και θεριεύει
και καμακώνει το θεριό
με το καμάκι του ήλιου

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

σύντομο βιογραφικό δια χειρός του ίδιου (2003)

Βιογραφία

Ο Μίκης Θεοδωράκης, Κρητικός στην καταγωγή, γεννήθηκε στις 29 Ιουλίου 1925 στη Χίο. Τα παιδικά του χρόνια τα πέρασε σε διάφορες πόλεις της ελληνικής επαρχίας όπως στη Μυτιλήνη, Γιάννενα, Κεφαλονιά, Πύργο, Πάτρα και κυρίως στην Τρίπολη.

Από τότε φάνηκε καθαρά, ότι η ζωή του θα μοιραζόταν ανάμεσα στη μουσική και στον αγώνα για τον “Άνθρωπο”.

Στην Τρίπολη, μόλις 17 ετών, δίνει την πρώτη του συναυλία παρουσιάζοντας το έργο του Κασσιανή και παίρνει μέρος στην αντίσταση κατά των κατακτητών. Στη μεγάλη διαδήλωση της 25ης Μαρτίου 1943 συλλαμβάνεται για πρώτη φορά από τους Ιταλούς και βασανίζεται.

Διαφεύγει στην Αθήνα, όπου οργανώνεται στο ΕΑΜ και αγωνίζεται κατά των Γερμανών κατακτητών. Συγχρόνως σπουδάζει στο Ωδείο Αθηνών με καθηγητή τον φιλοκτήτη Οικονομίδη. Μετά την απελευθέρωση ξεσπά ο εμφύλιος.

Ο Θεοδωράκης λόγω των προοδευτικών του ιδεών καταδιώκεται από τις αστυνομικές αρχές. Για ένα διάστημα ζει παράνομος στην Αθήνα χωρίς να σταματήσει την επαναστατική του δράση. Τελικά συλλαμβάνεται και στέλνεται εξορία στην αρχή στην Ικαρία και στη συνέχεια στο επονομαζόμενο στρατόπεδο θανάτου, τη Μακρόνησο. Τελικά αποφοιτά από το Ωδείο το 1950 με δίπλωμα στην αρμονία, αντίστιξη και φούγκα.

Το 1954 πηγαίνει με υποτροφία στο Παρίσι, όπου εγγράφεται στο Conservatoire και σπουδάζει μουσική ανάλυση με τον Olivier Messiaen και διεύθυνση ορχήστρας με τον Eugène Bigot.

Το 1957 του απονέμεται το πρώτο βραβείο του Φεστιβάλ της Μόσχας από τον Schostakowitch για το έργο του, Suite No 1 για πιάνο και ορχήστρα.

Συγχρόνως συνθέτει πολλά έργα συμφωνικής μουσικής και μουσικής δωματίου.

Το 1960 επιστρέφει στην Ελλάδα. Έχει ήδη μελοποιήσει τον Επιτάφιο του Πάννη Ρίτσου, που σηματοδοτεί την “τροφή” του προς το λαϊκό τραγούδι. Συνθέτει δεκάδες κύκλους τραγουδιών που βρίσκουν βαθύτατη απήχηση μέσα στον ελληνικό λαό.

Ιδρύει την Μικρή Συμφωνική Ορχήστρα Αθηνών και δίνει πολλές συναυλίες σ’ όλη την Ελλάδα προσπαθώντας να εξοικειώσει τον κόσμο με τα αριστουργήματα της συμφωνικής μουσικής.

Το 1963 μετά τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη ιδρύεται η “Νεολαία Λαμπράκη”, της οποίας εκλέγεται Πρόεδρος. Την ίδια εποχή εκλέγεται Βουλευτής της ΕΔΑ. Την 21η Απριλίου του 1967 περνά

στην παρανομία και απευθύνει την πρώτη έκκληση για Αντίσταση κατά της Δικτατορίας στις 23 Απριλίου. Τον Μάιο του 1967 ιδρύει μαζί με άλλους την πρώτη αντιστασιακή οργάνωση κατά της Δικτατορίας, το ΠΑΜ και εκλέγεται πρόεδρός του. Συλλαμβάνεται τον Αύγουστο του 1967. Μπουμπουλίνας, απομόνωση, φυλακές Αβέρωφ, η μεγάλη απεργία πείνας, νοσοκομείο, αποφυλάκιση και κατ’ οίκον περιορισμός, εκτόπιση με την οικογένεια στη Ζάτουνα Αρκαδίας, στρατόπεδο Ωρωπού. Όλο αυτό το διάστημα συνθέτει συνεχώς. Πολλές από τα καινούρια έργα κατορθώνει με διάφορους τρόπους να τα στέλνει στο εξωτερικό, όπου τραγουδιούνται από τη Μαρία Φαραντούρη και τη Μελίνα Μερκούρη.

Στον Ωρωπό η κατάσταση της υγείας του επιδεινώνεται επικίνδυνα. Στο εξωτερικό ξεσηκώνεται θύελλα διαμαρτυριών. Προσωπικόκτητες, όπως ο Δημήτρης Σοστάκοβιτς, Arthur Miller, Laurence Olivier, Yves Montand κ.λ.π. δημιουργούν επιτροπές για την απελευθέρωσή του. Τελικά υπό την πίεση αυτή αποφυλακίζεται και βρίσκεται στο Παρίσι τον Απρίλιο του 1970.

Στο εξωτερικό αφιερώνει όλο το χρόνο του σε περιοδίες σ’ όλο τον κόσμο με συναυλίες, συναντήσεις με αρχηγούς κρατών και προσωπικότητες, συνεντεύξεις, δηλώσεις για την πτώση της δικτατορίας και την επαναφορά της Δημοκρατίας στην Ελλάδα. Οι συναυλίες του γίνονται βήμα διαμαρτυρίας και διεκδίκησης και για τους άλλους λαούς που αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα: Ισπανούς, Πορτογάλους, Ιρανούς, Κούρδους, Τούρκους, Χιλιανούς, Παλαιστίνιους.

Γιατί πεποίησή του ήταν πάντα, ότι η δημοκρατία και η ελευθερία είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την εδραίωση της ειρήνης. Γιατί ο πόλεμος αποφεύγεται μόνο από ανθρώπους ελεύθερους, που μπορούν να ρυθμίσουν οι ίδιοι τις τύχες τους.

Το 1972 επισκέπτεται το Ισραήλ δίνοντας συναυλίες. Συναντάται με τον τότε Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης Αλόν, που του ζητά να μεταφέρει μήνυμα στον Αραφάτ. Πραγματικά αμέσως μετά συναντάται με τον Αραφάτ, στον οποίο επιδίδει το μήνυμα της Ισραηλινής Κυβέρνησης και προσπαθεί να τον πείσει να αρχίσει συζητήσεις με την άλλη πλευρά. Από τότε συνέβη πολλές φορές να παίζει τον ρόλο του άτυπου πρεσβευτή μεταξύ των δύο πλευρών.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι το 1994 γιορτάσθηκε πανηγυρικά στο Όσλο η υπογραφή της συμφωνίας μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων παρουσία των Πέρες και Αραφάτ με την παρουσίαση του Μασουχάουζεν που στο μεταξύ έχει γίνει “εθνικό τραγούδι” του Ισραήλ και του Ύμνου για την Παλαιστίνη που έγραψε ο Θεοδωράκης, ως αναγνώριση και της δικής του συμβολής στην υπόθεση της ειρήνης στην περιοχή αυτή.

Επισκέπτεται επίσης την Αλγερία, Αίγυπτο, Τύνιδα, Λίβανο και Συρία προσπαθώντας να ενισχύσει τον διάλογο μεταξύ αντιμαχομένων πλευρών.

Το 1974 με την πτώση της Δικτατορίας γυρίζει στην Ελλάδα. Συνθέτει πάντα μουσική. Δίνει πολλές συναυλίες τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Παράλληλα συμμετέχει στα κοινά είτε ως απλός πολίτης, είτε ως βουλευτής [1981-86 (παραίτηση) και 1989-92 (παραίτηση)] είτε ως Υπουργός Επικρατείας [1990-92 (παραίτηση)].

Το 1976 ιδρύει το Κίνημα “Πολιτισμός της Ειρήνης” και δίνει διαλέξεις και συναυλίες σ’ όλη την Ελλάδα.

Το 1983 του απονέμεται το βραβείο Λένιν για την Ειρήνη.

Το 1986 γίνεται πραγματικότητα κάτι που από το 1970 ακόμα έχει υποστηρίξει σε συνεντεύξεις του: η δημιουργία επιτροπών ελληνοτουρκικής φιλίας στην Ελλάδα με πρόεδρο τον ίδιο και στην Τουρκία με τη συμμετοχή γνωστών πνευματικών ανθρώπων όπως ο Αζίζ Νεσίν, ο Πασέρ Κεμάλ και ο Ζουλφύ Λιβανελί.

Ο Θεοδωράκης δίνει πολλές συναυλίες στην Τουρκία, που τις παρακολουθούν κυρίως νέοι με συνθήματα υπέρ της φιλίας μεταξύ των δύο λαών.

Αργότερα παίζει και πάλι το ρόλο του άτυπου πρεσβευτή ειρήνης, μεταφέροντας μηνύματα των Ελλήνων πρωθυπουργών, του Α. Παπανδρέου και του Κ. Μητσοτάκη προς την τουρκική κυβέρνηση.

Επίσης το 1986 (μετά την καταστροφή στο Τσερνομπίλ) πραγματοποιεί μεγάλη περιοδεία με συναυλίες σ’ όλη την Ευρώπη κατά της ατομικής ενέργειας.

Το 1988 διοργανώνονται με δική του πρωτοβουλία δύο συνέδρια για την ειρήνη στο Tübingen και στην Κολωνία. Συμμετέχουν πολιτικοί όπως ο Όσκαρ Λαφονταιν και ο Johannes Rau, φιλόσοφοι όπως ο Dürrenmatt, συγγραφείς, πολιτειολόγοι και καλλιτέχνες.

Εκεί έχει την ευκαιρία να αναπτύξει τη θεωρία του για τον ελεύθερο χρόνο και τη σημασία του στη διαμόρφωση ελεύθερων ανθρώπων.

Το 1990 δίνει 36 συναυλίες σ’ όλη την Ευρώπη υπό την αιγίδα της Διεθνούς Αμνηστίας. Συνεχίζει δίνοντας συναυλίες για την ηλιακή ενέργεια (υπό την αιγίδα της Eurosolar), κατά του αναφραβητισμού, κατά των ναρκωτικών κ.λ.π.

Παράλληλα αγωνίζεται και για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε άλλες χώρες και κυρίως στις γειτονικές Αλβανία (που την επισκέπτεται και ως Υπουργός για τα δικαιώματα της ελληνικής μειονότητας) και Τουρκία. Ως πρόεδρος Διεθνούς Επιτροπής στο Παρίσι κατα-

βάλλει προσπάθειες για την απελευθέρωση των τούρκων ηγετών της αντιπολίτευσης Κουτλού και Σαργκίν που τελικά επιτυγχάνουν.

Προτείνει τη διοργάνωση Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου Ειρήνης στους Δελφούς και υποβάλλει στην κυβέρνηση σχέδιο για μια “Ολυμπιάδα του Πνεύματος”.

Ιδρύει επιτροπή συμπαράστασης και βοήθειας προς τον Κουρδικό λαό.

Το 1993 αναλαμβάνει Γενικός Διευθυντής Μουσικών Συνόλων της ΕΡΤ, όμως παραιτείται τον επόμενο χρόνο.

Σε περιοδεία του στην Αμερική και τον Καναδά το 1994 για την ενίσχυση Πολιτιστικού κέντρου των ομογενών, η Σύγκλητος του Québec υποδέχεται με ομόφωνο ψήφισμά της, με το οποίο τον τιμά για την προσφορά του στον πολιτισμό και τους αγώνες του για τον Άνθρωπο.

Τα επόμενα χρόνια παρουσιάζονται οι όπερές του “Ηλέκτρα” (1995) και “Αντιγόνη” (1999) ενώ παράλληλα αναπτύσσει μεγάλη δραστηριότητα στο εξωτερικό (Ευρώπη, Νότια Αφρική, Αμερική) και παίρνει δυναμικά θέση σε όλα τα σημαντικά γεγονότα της εποχής (ελληνοτουρκική φιλία, σεισμοί, βομβαρδισμοί στην Γιουγκοσλαβία, υπόθεση Οτσαλάν, πόλεμος στο Αφγανιστάν, πόλεμος στο Ιράκ κ.λπ.).

Το 2000 είναι υποψήφιος για το Νόμπελ Ειρήνης. Σύσσωμη η πολιτική και η πνευματική ηγεσία Ελλάδας και Κύπρου στηρίζει την υποψηφιότητα, ενώ στη Νορβηγία, στα γραφεία της Επιτροπής για το Νόμπελ φθάνουν συνεχώς επιστολές από όλα τα μέρη του κόσμου από προσωπικότητες, φορείς και απλούς ανθρώπους.

Το 2002 παρουσιάζεται η όπερά του “Λυσιστράτη”, ένας αληθινός ύμνος στην Ειρήνη.

Ο Μίκης Θεοδωράκης έγραψε όλα τα είδη της μουσικής: όπερες, συμφωνική μουσική, μουσική δωματίου, ορατόρια, μπαλέτα, χορωδιακή εκκλησιαστική μουσική, μουσική για αρχαίο δράμα, για θέατρο, για κινηματογράφο, έντεχνο λαϊκό τραγούδι, μετασυσμφωνικά έργα.

Επίσης έχει γράψει πολλά βιβλία, που έχουν μεταφραστεί σε διάφορες γλώσσες.

πηγή: mikisguide.gr

ΜΑΡΙΑ ΦΑΡΑΝΤΟΥΡΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Photo Credit Γιάννης Μοργετουσάκης

Η Μαρία Φαραντούρη είναι γνωστή σε όλο τον κόσμο ως ιδανική ερμηνεύτρια των έργων του Μίκη Θεοδωράκη και θεωρείται η πλέον αυθεντική έκφραση του έντεχνου ελληνικού τραγουδιού. Από την αρχή της πορείας της (1963) ερμηνεύει έργα και άλλων συνθετών, όπως του Μάνου Χατζιδάκι, του Μάνου Λοΐζου, της Ελένης Καραϊνδρου κ.ά., συμμετέχοντας συνολικά στο κίνημα για την αναβίωση της ελληνικής μουσικής και ιδιαίτερα του τραγουδιού μέσα από τις δραστηριότητες του Συλλόγου Φίλων Ελληνικής Μουσικής και πολύ γρήγορα με αυτόνομη δράση. Η πλούσια κοντράλτο φωνή της με την ευρεία έκταση και τη μελωδική ποιότητα, σε συνδυασμό με την έξοχη δραματική της έκφραση και τη λιτή, αλλά επιβλητική, σκηνική παρουσία αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά της. Το ευρύ ρεπερτόριό της εκτείνεται έως το ελαφρό τραγούδι, το βυζαντινό μέλος, το παραδοσιακό και το ρεμπέτικο, καθώς και σε τραγούδια από όλο τον κόσμο. Σπουδαίες είναι και οι διεθνείς συνεργασίες της: με τον Zubin

Mehta, τον John Williams, τον Leo Brouwer, τον Charles Lloyd, τον Zülfü Livaneli, τον Lucio Dalla, τη Mercedes Sosa, τον Ekkehard Schall κ.ά. Ο βρετανικός Guardian γράφει για αυτήν *“Είναι μοναδική, η φωνή της είναι ένα δώρο των θεών του Ολύμπου”*, ο γαλλικός Monde την χαρακτηρίζει *“Joan Baez της Μεσογείου”* και ο François Mitterrand, Πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας, σημειώνει στο βιβλίο του *“Η μέλισσα και ο αρχιτέκτονας”*: *“Η Μαρία για μένα είναι η Ελλάδα. Έτσι φανταζόμουν τη θεά Ήρα: δυνατή, αγνή και άγρυπνη. Δεν θυμάμαι να έχω συναντήσει κανέναν άλλο καλλιτέχνη που να μου έδωσε τέτοια αίσθηση του θείου”*. Η προσφορά της στην Τέχνη και στους αγώνες για τη Δημοκρατία βραβεύεται με τον Χρυσό Σταυρό του Τάγματος του Φοίνικος της Ελληνικής Δημοκρατίας (2004), το βραβείο Premio Tenco (Σαν Ρέμο, Ιταλία, 2014), το Premi Liberepress Cançó (Χιρόνα, Ισπανία, 2017) κ.α.

ΜΥΡΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

Photo Credit Στέφανος Πετόνης

Ο Μύρων Μιχαηλίδης είναι ένας από τους πλέον αναγνωρισμένους Έλληνες αρχιμουσικούς με διεθνή παρουσία.

Έχει διευθύνει επανειλημμένα την Ορχήστρα Δωματίου της Βιέννης, τις Φιλαρμονικές/Συμφωνικές Ορχήστρες Βερολίνου, Ερφούρτης, Μπρατισλάβας, Σόφιας, Οδησού, Αγκυρας, Μπανγκόκ, Μπραουνσβάικ, Σααρμπρίκεν, Ρώμης, Μπανγκόκ, Σαγκάης, Τεργέστης, Τορόντο, Ιερουσαλήμ, Μεξικού, Μπατούμι, Ραδιοφωνίας Πράγας, Βουκουρεστίου, Εθνικές Όπερες Σάο Πάολο, Όπερας και Φιλαρμονικής Ενέσκου του Βουκουρεστίου, Αστραχάν, Σκοπίων κ.α. Συνεργάζεται σταθερά με όλες τις ελληνικές ορχήστρες (ΚΟΘ, ΚΟΑ, Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ, ΟΛΣ, ΦΟΑ, Δήμου Αθηναίων κ.α.)

Το ρεπερτόριό του περιλαμβάνει περί τα 400 συμφωνικά έργα και 46 όπερες. Έχει συνεργαστεί με διάσημους καλλιτέχνες, όπως οι Τσικκολίνι, Μπαντούρα-Σκόντα, Κατσαρής, Πογκορέλιτς, Φογκτ, Ζάι, Ντάγκλας, Ακκάρντο, Ρέπιν, Μιντς, Μάισκου, Αντερσον, Στούντερ, Μπουρτσουλάντζε κ.α.

Έχει ηχογραφήσει για την EMI Classics, τη Naxos κ.α. αποσπώντας υποψηφιότητες για Grammy, με το Βραβείο Supersonic με το Βραβείο Pizzicato Classics και με Πέντε Diapason. Το 2015, κυκλοφόρησε DVD με τον Φάουστ του Γκουνό (ΕΛΣ).

Έχει διατελέσει Καλλιτεχνικός Διευθυντής της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης, Αρχιμουσικός στην Όπερα της Σαξονίας και από το 2018, Γενικός Μουσικός Διευθυντής (GMD) στην Όπερα και Φιλαρμονική Ορχήστρα της Ερφούρτης, στη Γερμανία. Από το 2019, είναι ο πρώτος Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Πολιτιστικού Συνεδριακού Κέντρου Ηρακλείου.

Τιμήθηκε με το παράσημο του Ιππότη των Τεχνών και των Γραμμάτων της Γαλλικής Δημοκρατίας, με Τιμητική Διάκριση από την Ένωση Ελλήνων Μουσικών και Θεατρικών Κριτικών, με το Βραβείο Απόλλων και το Βραβείο “Χρυσή Μπαγκέτα” από την Εταιρεία Φίλων της ΕΛΣ.

Σπούδασε πιάνο με τον Δημήτρη Τουφεξή, ανώτερα θεωρητικά με τον Γιάννη Ιωαννίδη, αποφοιτώντας παράλληλα από τη Νομική Σχολή Αθηνών και Διεύθυνση Ορχήστρας με τον Χανς Μάρτιν Ράμπενσταϊν στη Μουσική Ακαδημία του Βερολίνου. Παρακολούθησε σεμινάρια των Μιλτιάδη Καρύδη και Σάιμον Ρατλ.

Παράλληλα, έχει πλούσιο διδακτικό έργο και είναι μέλος κριτικής επιτροπής σε διεθνείς διαγωνισμούς όπερας και διεύθυνσης ορχήστρας, όπως ο Νταρκλέ, Κράγια, ο Ντοράτι κ.α. Τέλος, είναι Αντιπρόεδρος της Εταιρείας Μαρία Κάλλας.

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Κ.Ο.Θ.)

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης αποτελεί τον σημαντικότερο και ιστορικότερο φορέα συμφωνικής μουσικής στη Βόρεια Ελλάδα και έναν από τους μείζονες πολιτιστικούς οργανισμούς της χώρας. Ιδρύθηκε το 1959 από τον σπουδαίο συνθέτη και αρχιμουσικό Σόλωνα Μιχαηλίδη και σήμερα το καλλιτεχνικό δυναμικό της ανέρχεται σε 106 μουσικούς.

Με δεδομένο τον δημόσιο χαρακτήρα της, η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης υπηρετεί την υψηλής ποιότητας μουσική δημιουργία και διασφαλίζει την πρόσβαση των πολιτών σε αυτήν μέσα από μία ποικιλία δράσεων που συμπεριλαμβάνει συμπράξεις με κορυφαίους καλλιτέχνες της Ελλάδας και του κόσμου, στήριξη της ελληνικής μουσικής δημιουργίας και των ταλαντούχων νέων Ελλήνων μουσικών, αλλά και πλήθος εκπαιδευτικών και κοινωνικών προγραμμάτων.

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης είναι το συμφωνικό σχήμα της χώρας με τη σημαντικότερη διεθνή δισκογραφική παρουσία, ηχογραφώντας συστηματικά με παγκόσμιας ακτινοβολίας εταιρείες, όπως η EMI, η BIS, η NAXOS και η Deutsche Grammophon. Οι ηχογραφήσεις της έχουν λάβει βραβεία και διθυραμβικές κριτικές σε όλο τον κόσμο, καθιστώντας την Κ.Ο.Θ. πρέσβειρα του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής μουσικής δημιουργίας στο εξωτερικό.

Η διεθνής παρουσία της Κ.Ο.Θ. περιλαμβάνει και επιτυχημένες εμφανίσεις σε Βερολίνο, Μόναχο, Πεκίνο, Σόφια, Βελιγράδι, Βουκουρέστι, Πράγα, Βαλένθια, Ρώμη, Φλωρεντία, Πιστόια, Μασσαλία, Στρασβούργο, Κλερμόν Φεράν, Φιλιπούπολη και Κύπρο, ενώ στον κατάλογο των καλλιτεχνών που έχουν συμπράξει μαζί της συμπεριλαμβάνονται οι L. Pavarotti, P. Domingo, J. Carreras, A. Khatchaturian, M. Rostropovich, V. Ashkenazy, M. Shostakovich, A. Ciccolini, I. Pogorelich, L. Kogan, S. Accardo, G. Shaham, D. Hope, P. Badura-Skoda, N. Gutman, M. Maisky, A. Desplat, M. Nyman, I. Gillan, J. Anderson, M. Alvarez, T. Hampson, T. Sanderling, P. Gallois, A. Avital, Οδ. Δημητριάδης, Λ. Καβάκος κ.ά.

Σημαντικές προσωπικότητες της ελληνικής μουσικής έχουν αναλάβει τη διεύθυνση της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης, με πρώτο τον ιδρυτή της Σόλωνα Μιχαηλίδη και στη συνέχεια τους Γιώργο Θυμή, Αλκη Μπαλτά, Κάρολο Τρικολίδη, Κοσμά Γαλιλαία, Κωνσταντίνο Πατσαλίδη, Λεωνίδα Καβάκο, Μίκη Μιχαηλίδη, Μύρωνα Μιχαηλίδη, Αλέξανδρο Μυράτ, Γεώργιο Βράνο και Ζωή Τσόκανου. Σημερινός Διευθυντής της Κ.Ο.Θ. είναι ο Σίμος Παπάνας και βασικός Αρχιμουσικός της ο Leo McFall.

www.tsso.gr

YouTube @TheTsso

Instagram @tssoofficial

Twitter @ThesOrchestra

TikTok @thesorchestra

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΤΗΣ Κ.Ο.Θ.

ΒΑΣΙΚΟΣ ΑΡΧΙΜΟΥΣΙΚΟΣ Κ.Ο.Θ.

Leo McFall

Α' ΒΙΟΛΙΑ

Εξάρχοντες

Σίμος Παπάνας
Αντώνης Σουσάμογλου

Κορυφαίοι Α'

Γιώργος Πετρόπουλος
Θοδωρής Πατσαλίδης

Tutti

Εύη Δελφινόπουλου
Άκης Αρχοντής
Μαρία Σπανού
Ευτυχία Ταλακούδη
Χριστίνα Λαζαρίδου
Γιώργος Γαρυφαλλάς
Έκτορας Λάππας
Στράτος Κακάμπουρας
Κωνσταντίνος Καμπάντας
Κωνσταντίνος Παυλάκος
Ευαγγελία Χατζηπέτρου

Β' ΒΙΟΛΙΑ

Κορυφαίοι Α'

Ανθούλα Τζιμα
Ανδρέας Παπανικολάου

Κορυφαίοι Β'

Αλκέτας Τζιαφέρης
Ντέιβιντ-Αλεξάντερ
Μπόγκοραντ

Tutti

Μίμης Τοπτσίδης
Θανάσης Θεοδωρίδης
Δέσποινα Παπαστεργίου
Isabelle Both
Ευαγγελία Κουζώφ
Πόπη Μυλαράκη
Ελευθέριος Αδαμόπουλος
Μαρία Εκλεκτού
Γιώργος Κουγιουμτζόγλου
Μιγκέλ Μιχαηλίδης
Ιγκορ Σελαμαζίδης
Ιγνα Συμονίδου
Αναστασία Μισυρλή
Νίκος Τσανακιάς
Ιρέν Τοπούρια

ΒΙΟΛΕΣ

Κορυφαίοι Α'

Νεοκλής Νικολαΐδης
Χαρά Σεϊρά

Κορυφαίοι Β'

Αντώνης Πορίχης
Αλεξάνδρα Βόλτση

Tutti

Φελίτσια Ποπίκα
Ειρήνη Παραλίκα
Χρήστος Βλάχος
Κατερίνα Μητροπούλου
Δημήτρης Δελφινόπουλος
Ρόζα Τερζιάν
Δημοσθένης Φωτιάδης
Παύλος Μεταξάς
Αθανάσιος Σουργκούνης
Ρενάτο Δαμονίτσα

ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΑ

Κορυφαίοι Α'

Απόστολος Χανδράκης
Ντμίτρι Γκουντίμοβ
Βασίλης Σάιτης

Κορυφαίοι Β'

Λίλα Μανώλα

Tutti

Δημήτρης Πολυζωίδης
Γιάννης Στέφος
Χρήστος Γρίμπας
Μαρία Ανισέγκου
Δημήτρης Αλεξάνδρου
Ιωάννα Κανάτσου
Ζόραν Στέπιτς
Μυρτώ Ταλακούδη

ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΣΑ

Κορυφαίοι Α'

Χαράλαμπος Χειμαριός

Κορυφαίοι Β'

Γιάννης Χατζής

Tutti

Ειρήνη Παντελίδου
Μιχάλης Σαπουντζής
Γιώργος Πολυχρονιάδης
Κωνσταντίνος Μάνος
Ευθύμιος-Θεοφάνης Τηλιγάδας

ΦΛΑΟΥΤΑ

Κορυφαίοι Α'

Νικόλαος Δημόπουλος
Όθωνας Γκόγκας

Κορυφαίοι Β'

Γιάννης Ανισέγκος
Μάλαμα Χατζή

ΟΜΠΟΕ

Κορυφαίοι Α'

Δημήτρης Καλπαξίδης
Δημήτρης Κίτσος

Κορυφαίοι Β'

Γιάννης Τσόγιας-Ραζάκοβ
Παναγιώτης Κουγιουμτζόγλου

ΚΛΑΡΙΝΕΤΑ

Κορυφαίοι Β'

Αλέξανδρος Σταυρίδης
Αλέξανδρος Μιχαηλίδης

Tutti

Βασίλης Καρατζίβας

ΦΑΓΚΟΤΑ

Κορυφαίοι Α'

Γιώργος Πολίτης
Κωνσταντίνος Βαβάλας

Κορυφαίοι Β'

Μαρία Πουλιούδη
Ρέα Πικίου

Tutti

Μαλίνα Ηλιοπούλου

ΚΟΡΝΑ

Κορυφαίοι Α'

Τραϊανός Ελευθεριάδης
Τραϊανός Παπαδόπουλος

Κορυφαίοι Β'

Παντελής Φειζός

Tutti

Δημήτρης Δεσποτόπουλος
Ελευθέριος Γκρούνης
Άγγελος Κοσκινάς
Ανδριάντα Σους

ΤΡΟΜΠΕΤΕΣ

Κορυφαίοι Α'

Γρηγόρης Νέτσας
Δημήτρης Γκόγκας

Κορυφαίοι Β'

Γιώργος Λασκαρίδης

Tutti

Δημήτρης Κουρατζίνος
Κωνσταντίνος Γκιαβούρης

ΤΡΟΜΠΟΝΙΑ

Κορυφαίοι Α'

Φιλήμων Στεφανίδης
Αθανάσιος Ντώνης

Κορυφαίοι Β'

Γιώργος Κάκκορας
Σπύρος Βέργης

ΤΟΥΜΠΑ

Κορυφαίοι Β'

Παύλος Γεωργιάδης

ΤΥΜΠΑΝΑ

Κορυφαίοι Α'

Δημήτρης Βίττης
Βλαντιμίρ Αφανάσιεβ

ΚΡΟΥΣΤΑ

Κορυφαίοι Β'

Κωνσταντίνος Αργυρόπουλος
Πανάγιω Καραμούζη

ΑΡΠΑ

Κορυφαίοι Α'

Κατερίνα Γίμα

ΠΙΑΝΟ

Κορυφαίοι Α'

Μαριλένα Λιακοπούλου

ΕΦΟΡΟΣ Κ.Ο.Θ.

Ανδρέας Παπανικολάου

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΦΟΡΟΣ

Κ.Ο.Θ.

Μαρία Σπανού

ΚΡΑΤΙΚΗ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η δική σας ορχήστρα!

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ Κ.Ο.Θ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ • ΙΟΥΝΙΟΣ

2025

TSSO CONCERTS
CALENDAR

JANUARY • JUNE

www.tso.gr

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ